

3

KAMPAŇ DO PRÁCE NA KOLE

dopady opatření na:

emise

hluk

kongesce

Popis opatření:

Kampaň Do práce na kole je opatření na podporu dojížděky do práce na kole, na koloběžce nebo pěšky. Je realizována formou soutěže, do které se mohou zapojit jak firmy, tak i zaměstnanci, jednotlivci či školy nebo samotná města. Soutěžícím týmům se počítají ujeté či nachozené kilometry. Podmínkou účasti je ve většině případů zaplacení registračního účastnického poplatku. Řada firem zapojených do této kampaně nabízí svým zaměstnancům jako benefit proplacení tohoto poplatku (Do práce na kole, 2021).

Dopravovat se do práce na kole, koloběžce nebo pěšky znamená pravidelný pohyb, který prospívá zdraví a tělesné kondici. Jízdní kolo zároveň poskytuje cenově dostupnou a spolehlivou formu dopravy (Gatersleben a Appleton, 2005). Hlavním důvodem pro tuto kampaň je však zlepšení kvality životního prostředí ve městech. Zúčastnění zaměstnanci během této výzvy sníží svou uhlíkovou stopu, sníží hluk ve městě a objem dopravy v dopravních zácpách. Dle projektu Čistou stopou Prahou (2016) platí, že kdyby 50 zaměstnanců dojíždějících pravidelně do práce automobilem vyměnilo svůj dopravní prostředek na měsíc za kolo, ušetřili by 2,5 tun CO₂.

Investor / provozovatel:

Veřejný sektor

Soukromý prostor

Inovační aspekty – kontext Smart city:

- * Komunikace s veřejností a cílovými skupinami atraktivní formou, využití ICT při komunikaci s veřejností
- * Podpora moderních systémů sdílených kol a intermodální dopravy

Ekonomické aspekty:

Nízkonákladové

Hlavní dopady opatření:

	Dopady na modal split	Kampaň je primárně zaměřená na zvýšení podílu cyklistické dopravy. Brügger a kol. (2019) zjistili, že účastníci kampaně jezdili častěji na kole do práce ještě dva měsíce po ukončení kampaně.
	Dopady na životní prostředí	V roce 2020 se do tohoto projektu v ČR zapojilo 48 měst a přes 2 700 institucí, což celkem znamenalo 15 813 účastníků. Tito soutěžící ujeli na kole, na koloběžce nebo pěšky celkem 3 821 000 km a ušetřili tak cca 493 tun CO ₂ (Auto*Mat, 2020).
	Dopady na dopravní nehody	Nezjištěno.
	Dopady na zdraví:	Pozitivní dopad na zdraví v důsledku pravidelného pohybu. Zvýšení povědomí o zdravých způsobech dopravy (chůze, jízda na kole).
	Sociální a ekonomické dopady:	Lepší integrace cyklistů, zlepšení image cyklistické dopravy ve městě.
	Dopady na dopravní proudy:	Kampaně přispívají ke zvýšení povědomí o vlivech dopravy na zdraví a životní prostředí ve městech a o možnostech jejich snižování; díky pozitivní motivaci obyvatel změnit své dopravní chování a využívat pro své každodenní cesty více jízdu na kole pomáhají snížit dopravní zátěž z automobilové dopravy.

Vztah k dalším dopravním opatřením:

Vhodné doplnit o opatření typu:

- * Firemní plány mobility
- * Informování o pěších trasách městem, možnostech bezbariérového pohybu po městě apod.
- * Bikesharing
- * Vyhrazené pruhy pro cyklisty
- * Kvalitní cyklistická infrastruktura

Zkušenosti a doporučení z praxe měst:

V Dánsku se tento projekt realizuje již od roku 1997 s názvem „Vi Cykler Til Arbejde“. Roku 2005 se do výzvy připojily další dva státy, Německo s kampaní „Mit dem Rad zur Arbeit“ a Švýcarsko s kampaní „Bike To Work“, v roce 2007 Maďarsko s názvem „Bringázz a Munkába!“, od roku 2011 se koná podobná kampaň v Rakousku pod názvem „Radelt zur Arbeit“ a roku 2015 se přidalo i Slovensko a pořádá kampaň „Do práce na bicykli“ (Do práce na kole, 2021).

Příklady dobré praxe:

Švýcarsko

Švýcarská kampaň Bike To Work vznikla na podporu zdraví obyvatel a zlepšení kvality životního prostředí. Tuto výzvu organizuje nezisková organizace Swiss Bicycle Advocacy Association. Kampaň se zde koná v květnu a v červnu a zúčastněné instituce si mohou vybrat, ve kterém z těchto měsíců se do kampaně zapojí. Instituce následně platí účastnický poplatek za všechny své zaměstnance (Bike To Work, 2021). V roce 2020 se zde kampaně zúčastnilo 48 635 osob z 1 851 firem a společně najeli a nachodili celých 11 527 842 km. Celkem bylo ušetřeno 1 660 tun CO₂ (Bike To Work, 2021). Nejlepší zúčastněnou firmou se stal ETH Zürich. Na podporu cyklistiky do práce poskytuje pro své zaměstnance parkovací místa na kola nebo možnost uložit si kolo do Velo Boxu v areálu firmy, což je bezpečné a chráněné místo sloužící jako úschovna kol.

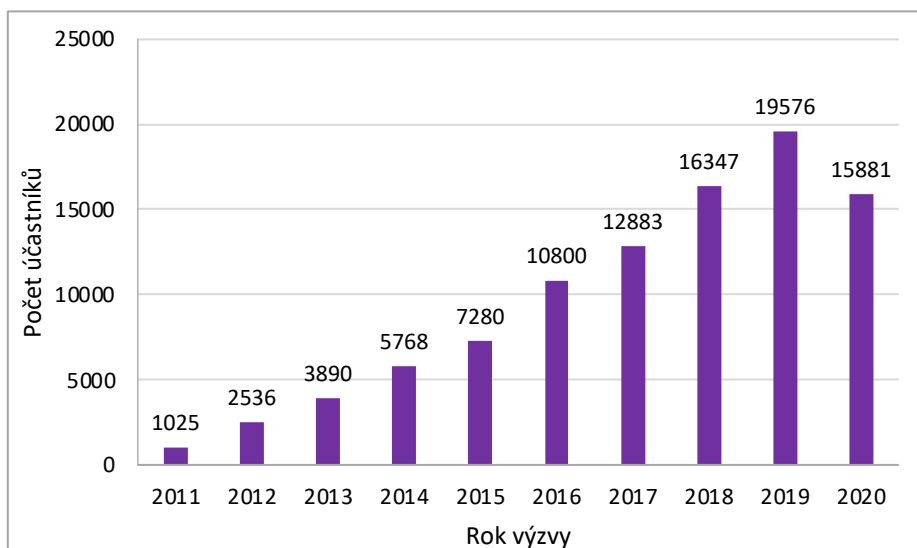
Dánsko

Dánsko patří mezi cyklistické velmoci a v rámci této kampaně je inspirací pro mnoho států. Vi Cykler Til Arbejde je v Dánsku největší kampaní. Soutěž probíhá v květnu a účastník se jí může město nebo firma. Následně se tvoří týmy po 2–16 účastnících. Účast v této výzvě stojí cca 75 DKK na jednoho účastníka. Většinou však tento účastnický poplatek platí za své zaměstnance firmy (Vi Cykler til Arbejde, 2021).

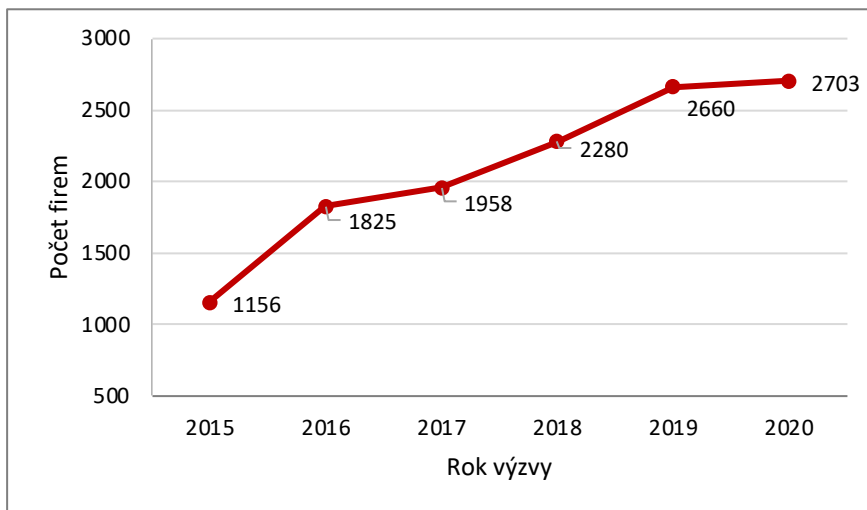
V roce 2020 se v Dánsku kampaně zúčastnilo 34 637 zaměstnanců ze 2 000 společností. Dohromady účastníci najeli, případně nachodili, 5 929 682 km, což znamená úsporu 1 482 tun CO₂ (Vi Cykler til Arbejde, 2021). Nejvíce zapojených v této kampani bylo z Kodaně a Gladsaxe.

Situace v ČR:

Kampaň Do práce na kole v České republice probíhá od roku 2010 a organizuje ji spolek Auto*Mat. Každoročně se v ČR vyhlašuje také výherce kategorie Cyklozaměstnavatel a Cykloměsto. Při hodnocení těchto kategorií jsou brány v potaz vyplněné dotazníky od zúčastněných osob (Auto*Mat, 2019). Počet účastníků se každoročně zvyšuje. Jediný pokles nastal v roce 2020, což bylo zapříčiněno pandemií covid-19. Mezi hlavní důvody, proč se firmy přihlašují do této soutěže, patří např. zlepšení kondice zaměstnanců, vztahy s kolegy, a především snížení emisí z dopravy.

Graf 1: Počet účastníků Kampaně Do práce na kole v ČR v letech 2011–2020 / Zdroj: Auto*Mat Praha (2020)

Graf 2: Vývoj počtu firem zapojených do Kampaně Do práce na kole v ČR v letech 2015–2020 / Zdroj: Auto*Mat Praha (2020)

V roce 2020 se vítězem každoroční soutěže Zlatý cyklozaměstnavatel stala firma OLTIS Group, a. s., z Olomouce. Tato firma pro své zaměstnance zajistila kolárnu, nářadí, kompresor a na každém patře dostupné sprchy a posilovnu. V rámci této výzvy organizuje i vlastní vnitrofiremní soutěž. V roce 2019 uspořádala pro své zaměstnance i cyklosnídani (Oltis Group, 2021).

Organizátor výzvy Auto*mat hledá každoročně také zájemce, kteří pomáhají uspořádat akci v jejich městě. V některých městech pomáhá s podporou výzvy radnice, kde město určí svého cyklokoordinátora. Většinou se jedná o náměstka pro sport či pracovníka odborů kultury či dopravy. Dále se do výzvy zapojují cyklospolky, ekologické organizace či organizace zaměřené na rozvoj města. Co se týče každoroční soutěže z kategorie Cykloměsto, v roce 2020 se vítězem staly Otrokovice. Mezi další dobře hodnocená města patří například Zlín, Pardubice, Velké Meziříčí nebo Jihlava (Auto*Mat, 2020).

Zajímavé internetové odkazy k opatření:

Internetové stránky kampaně:

<https://www.dopracenakole.cz/>

Použitá literatura:

AUTO*MAT. (2019): *Do práce na kole*. Nabídka partnerské spolupráce pro rok 2019. Praha: Automat. Dostupné z: <https://www.dopracenakole.cz/wp-content/uploads/Prezentacedopr%C3%A1ce-na-kole-PARTNE%C5%98l.pdf>.

AUTO*MAT. (2020): *Do práce na kole*. Závěrečná zpráva 2020. Praha: Automat. Dostupné z: <https://www.dopracenakole.cz/o-vyzve/minule-rocniky>.

BRÜGGER, A.; HÖCHLI, B.; ABEGGLEN, R.; MESSNER, C. (2019): Using a Goal Theoretical Perspective to Reduce Negative and Promote Positive Spillover After a Bike-to-Work Campaign. *Frontiers in Psychology*, 10(433), 1-18. DOI: 10.3389/fpsyg.2019.00433.

BIKE TO WORK. (2021): *Bike to work*. [Webová stránka. Navštíveno 3. 4. 2021.] Dostupné z: <https://www.biketowork.ch/en>.

ČISTOU STOPOU PRAHOU. (2016): *Závěrečná zpráva Do práce na kole na MHMP*. Praha: Čistou stopou Prahou. Dostupné z: <https://www.cistoustopou.cz/knihovna/do-prace-na-kole-2016-324>.

DO PRÁCE NA KOLE. (2021): Dánsko inspiruje. *Ale cyklodoprava nebyla vždy na dnešní úrovni, říká velvyslanec Frijs-Madsen*. [Tisková zpráva. Webová stránka. Navštíveno 28. 3. 2021.] Dostupné z: <https://www.dopracena-kole.cz/tiskovka/dansko-inspiruje-ale-cyklodoprava-nebyla-vzdy-na-dnesni-urovni-rika-velvyslanec-frijs-madsen>.

GATERSLEBEN, B.; APPLETON, K. (2005): Contemplating cycling to work: Attitudes and perceptions in different stages of change. *Transportation Research Part A*, 302-312. DOI: 10.1016/j.tra.2006.09.002.

OLTIS GROUP. (2021): OLTIS Group je *Cyklozaměstnavatelem roku 2020*. [Webová stránka. Navštíveno 27. 3. 2021.] Dostupné z: <https://www.oltis.cz/oltis-group-je-cyklozamestnavatelem-roku-2020/>.

ÖSTERREICH RADELT. (2021): *Statistik*. [Webová stránka. Navštíveno 31. 3. 2021.] Dostupné z: <https://www.radelt.at/statistik>.

VI CYKLER TIL ARBEJDE. (2021): *Statistik*. [Webová stránka. Navštíveno 3. 4. 2021.] Dostupné z: <https://www.vcta.dk/om/tidligere-kampagner/vcta-2020/resultater-2020/?id=69&show=municipalities&filter=&by=municipalities&s=&r=&cv=&sort=4,1>.